DEFENSE

Cooperation

Agreement Between the
UNITED STATES OF AMERICA
and ESTONIA

Signed at Tallinn January 17, 2017

Entered into force July 6, 2017



AUTHENTICATED
U.S. GOVERNMENT
INFORMATION
GPO

NOTE BY THE DEPARTMENT OF STATE

Pursuant to Public Law 89—497, approved July 8, 1966 (80 Stat. 271; 1 U.S.C. 113)—

". . .the Treaties and Other International Acts Series issued under the authority of the Secretary of State shall be competent evidence . . . of the treaties, international agreements other than treaties, and proclamations by the President of such treaties and international agreements other than treaties, as the case may be, therein contained, in all the courts of law and equity and of maritime jurisdiction, and in all the tribunals and public offices of the United States, and of the several States, without any further proof or authentication thereof."

AGREEMENT ON DEFENSE COOPERATION
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF
THE UNITED STATES OF AMERICA
AND
THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF ESTONIA

CONTENTS

	Preamble
I.	Scope and Purpose
II.	Definitions
III.	Access to and Use of Agreed Facilities and Areas
IV.	Prepositioning of Defense Equipment, Supplies, and Materiel
V.	Property Ownership
VI.	Security
VII.	Entry and Exit
VIII.	Logistics Support
IX.	Motor Vehicles
X.	Licenses
XI.	Movement of Aircraft, Vessels, and Vehicles
XII.	Criminal Jurisdiction
XIII.	Custody and Access
XIV.	Discipline
XV.	Claims
XVI.	Official Tax Exemptions
XVII.	Personal Tax Exemptions
XVIII.	Official Importation and Exportation
XIX.	Personal Importation and Exportation
XX.	Customs Procedures
XXI.	Military Service Activities
XXII.	Military Post Offices
XXIII.	Currency and Exchange
XXIV.	Labor
XXV.	Contracting Procedures
XXVI.	Status of Contractors
XXVII.	Environment, Public Health, and Safety
XXVIII.	Utilities and Communications
XXIX.	Implementation and Disputes
XXX.	Entry Into Force, Amendment, and Duration
ANNEX A	Agreed Facilities and Areas

The Government of the United States of America (the "United States") and the Government of the Republic of Estonia ("Estonia"), hereinafter referred to collectively as "the Parties" and individually as a "Party";

Cognizant of the rights and obligations deriving from the North Atlantic Treaty;

Considering that U.S. forces, their dependents, and U.S. contractors may be present in the territory of Estonia and that the purpose of such presence is to further the efforts of the Parties to promote peace and security in the areas of mutual interest and benefit;

Acknowledging that the presence of U.S. forces contributes to strengthening the security and stability of Estonia and the region;

Desiring to share in the responsibility of supporting those U.S. forces that may be present in the territory of Estonia;

Recognizing the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty Regarding the Status of their Forces, done at London on June 19, 1951, and entered into force August 23, 1953 (the "NATO SOFA"), including its provision regarding separate arrangements supplementary to that Agreement;

Recognizing the Acquisition and Cross Servicing Agreement between the Department of Defense of the United States of America and the Ministry of Defence of the Republic of Estonia, done at Tallinn, on July 1, 2008, and entered into force July 1, 2008 (the "ACSA");

Recognizing the need to enhance their common security, to contribute to international peace and stability, and to deepen cooperation in the areas of defense and security; and

Desiring to conclude an agreement on the enhanced cooperation between the United States and Estonia;

Have agreed as follows:

ARTICLE I
SCOPE AND PURPOSE

This Agreement sets forth the framework for enhanced partnership and defense and security cooperation between the United States and Estonia and supplements the terms and conditions set forth in the NATO SOFA that govern the presence of U.S. forces and their dependents in the territory of Estonia and, in specific situations indicated herein, the presence and activities of U.S. contractors in Estonia.

ARTICLE II
DEFINITIONS

For purposes of this Agreement, the following terms are hereunder defined:

1. "U.S. forces" means the entity comprising the force and the civilian component, and all property, equipment, and materiel (including vehicles, vessels, and aircraft operated by or for the United States) of the U.S. Armed Forces present in the territory of Estonia.

2. "Force" has the meaning set forth in Article I, paragraph 1(a) of the NATO SOFA.

3. Except as otherwise provided in Article XV of this Agreement, "civilian component" has the meaning set forth in Article I, paragraph 1(b), of the NATO SOFA, and also includes: a) employees of non-Estonian, non-commercial organizations who are nationals of, or ordinarily resident in, the United States and who are not ordinarily resident in Estonia, and who, solely for the purpose of contributing to the welfare, morale, or education of the U.S. forces, are accompanying those forces in the territory of Estonia; and b) dependents employed by the U.S. forces, including for the purposes of the military service activities contemplated in Articles XXI and XXII of this Agreement, and by the non-commercial organizations referred to in this paragraph. For purposes of Article XV of this Agreement, the term "civilian component" is as defined in that Article.

4. "U.S. contractors" means non-Estonian legal entities and, individuals, and their employees who are not nationals of, or ordinarily resident in, Estonia, that are under contract or subcontract to the U.S. Department of Defense.

5. "Dependent" has the meaning set forth in Article I, paragraph 1(c) of the NATO SOFA, and also includes a family member of a member of the force or the civilian component who (a) is financially, legally, or for reasons of health dependent upon and supported by such member; (b) shares the quarters occupied by such member; and (c) is present in the territory of Estonia with the consent of the authorities of the force. For the purposes of Articles XII, XIII, XIX, and paragraph 1 of Article XVII of this Agreement, the term "dependent" shall not include persons who are nationals of, or ordinarily resident in, Estonia.

6. "Agreed Facilities and Areas" means the facilities and areas in the territory of Estonia listed in Annex A of this Agreement, and such other facilities and areas in the territory of Estonia as may be provided by Estonia in the future and mutually agreed, to which U.S. forces, U.S. contractors, dependents, and others as mutually agreed, shall have the right to access and use pursuant to this Agreement.

7. "Executive Agent" means the U.S. Department of Defense for the United States and the Estonian Ministry of Defence for Estonia, or their respective designees.

ARTICLE III
ACCESS TO AND USE OF AGREED FACILITIES AND AREAS

1. U.S. forces, U.S. contractors, dependents, and vehicles, vessels, and aircraft operated by or at the time for U.S. forces are authorized unimpeded access to and use of Agreed Facilities and Areas for visits; training; exercises; maneuvers; transit; support and related activities; refueling of aircraft; bunkering of vessels; landing and recovery of aircraft; temporary maintenance of vehicles, vessels, and aircraft; accommodation of personnel; communications; staging and deploying of forces and materiel; pre-positioning of equipment, supplies, and materiel; security assistance and cooperation activities; joint and combined training activities; humanitarian and disaster relief activities; contingency operations; construction in support of mutually agreed activities; and such other purposes as the Parties or their Executive Agents may agree, including those undertaken in the framework of the North Atlantic Treaty. Such Agreed Facilities and Areas provided by Estonia may be designated as either for exclusive use by U.S. forces or for joint use by U.S. forces and Estonian Defence Forces.

2. In furtherance of such activities and purposes, Estonia authorizes U.S. forces to control entry to Agreed Facilities and Areas that have been provided for exclusive use by U.S. forces, and to coordinate entry with Estonian authorities at Agreed Facilities and Areas jointly used by U.S. forces and Estonian Defence Forces, for purposes of safety and security.

3. When required or requested, the Estonian Executive Agent shall facilitate temporary access and use by U.S. forces and U.S. contractors to public land and facilities (including roads, ports, and airfields) that are not a part of an Agreed Facility and Area, including those owned or controlled by Estonia or by local governments, and to private land and facilities (including roads, ports, and airfields) for use in support of U.S. forces.

4. In making Agreed Facilities and Areas available, and in the use of such Agreed Facilities and Areas, the Parties shall give due regard to operational and security concerns.

5. Estonia shall furnish, without rental or similar costs to U.S. forces, all Agreed Facilities and Areas, including those jointly used by U.S. forces and Estonian Defence Forces.

6. U.S. forces and U.S. contractors may undertake construction activities on, and make alterations and improvements to, Agreed Facilities and Areas in furtherance of the activities and purposes set forth in Article III, paragraph 1 of this Agreement. U.S. forces shall consult with the competent authorities of Estonia on issues regarding such construction, alterations, and improvements based on the Parties' shared intent that the technical requirements and construction standards of any such projects undertaken by or on behalf of U.S. forces should be consistent with the requirements and standards of both Parties. U.S. forces may carry out such construction, alterations, and improvements with members of the force.

7. U.S. forces shall be responsible for the construction and development costs for Agreed Facilities and Areas provided for the exclusive use of U.S. forces, and for the operations and maintenance costs thereof, unless otherwise agreed.

8. The Parties shall be responsible on the basis of proportionate use for the operations and maintenance costs of Agreed Facilities and Areas provided for joint use, or otherwise used jointly by U.S. forces and Estonian Defence Forces, unless otherwise agreed.

9. Funding of construction projects undertaken by U.S. forces shall be in accordance with U.S. laws and regulations pertaining to the expenditure of funds.

10. The Executive Agent for Estonia shall facilitate the efforts of U.S. forces in these undertakings by obtaining the necessary Estonian authorizations and permits for such construction, alterations, and improvements, performed by or on behalf of U.S. forces.

11. The Parties shall cooperate on planning regarding the use and development around and adjacent to Agreed Facilities and Areas to ensure the implementation of this Agreement over the long term.

ARTICLE IV
PREPOSITIONING OF DEFENSE EQUIPMENT, SUPPLIES, AND MATERIEL

1. U.S. forces may transport, preposition, and store defense equipment, supplies, and materiel ("prepositioned materiel") at Agreed Facilities and Areas, and at other locations as mutually agreed. U.S. forces shall notify, in advance, Estonian Defence Forces regarding the types, quantities, and delivery schedules of such prepositioned materiel that U.S. forces intend to transport or preposition in the territory of Estonia, as well as regarding the U.S. contractors who will make such deliveries.

2. The prepositioned materiel of U.S. forces and the facilities designated for storage of such prepositioned materiel shall be for the exclusive use of U.S. forces. U.S. forces shall have exclusive control over the access to, use of, and disposition of such prepositioned materiel and shall have the unencumbered right to remove such prepositioned materiel at any time from the territory of Estonia.

3. U.S. forces and U.S. contractors shall have unimpeded access to and use of storage facilities for all matters related to the prepositioning and storage of prepositioned materiel, including delivery, management, inspection, use, maintenance, and removal of such prepositioned materiel, regardless of whether these storage facilities are Agreed Facilities and Areas. Aircraft, vehicles, and vessels operated by or for U.S. forces shall have access to aerial ports and seaports of Estonia and other locations, as agreed, for the delivery to, storage and maintenance in, and removal from the territory of Estonia of U.S. forces' prepositioned materiel.

ARTICLE V
PROPERTY OWNERSHIP

1. All buildings, non-relocatable structures, and assemblies affixed to the land in Agreed Facilities and Areas, including those altered or improved by U.S. forces, remain the property of Estonia. All such buildings, structures, and assemblies constructed by the U.S. forces become the property of Estonia, once constructed, but shall be used by U.S. forces until no longer needed by U.S. forces.

2. U.S. forces shall return as the sole and unencumbered property of Estonia any Agreed Facility or Area, or any portion thereof, including buildings, non-relocatable structures, and assemblies constructed by U.S. forces once no longer used by U.S. forces, provided that the United States shall incur no expense to do so. The Parties or their Executive Agents shall consult regarding the terms of return of any Agreed Facility or Area, including compensation for the residual value of improvements or construction made by the United States.

3. The U.S. forces and U.S. contractors shall retain title to all equipment, materiel, supplies, relocatable structures, and other movable property they have imported into or acquired within the territory of Estonia in connection with this Agreement until such time as they surrender title.

4. The Parties or their Executive Agents may consult regarding the possible transfer or purchase of U.S. forces' equipment determined to be excess to the needs of the United States, as may be authorized by U.S. law and regulations.

ARTICLE VI
SECURITY

1. Estonia shall take such measures as are necessary to ensure the protection, safety, and security of U.S. forces, U.S. contractors, dependents, and prepositioned materiel, and the protection and security of official U.S. information. In furtherance of this responsibility, Estonian and U.S. military authorities shall cooperate closely to ensure that security and protection is provided.

2. Estonia hereby authorizes U.S. forces to exercise all rights and authorities necessary for U.S. forces' use, operation, defense, or control of Agreed Facilities and Areas, including taking appropriate measures to maintain or restore order and to protect U.S. forces, U.S. contractors, and dependents. The United States intends to coordinate such measures and shall coordinate force protection plans with the appropriate authorities of Estonia.

3. Estonia retains primary responsibility for security outside of Agreed Facilities and Areas.

ARTICLE VII
ENTRY AND EXIT

1. Estonia shall not require countersignature of movement orders under Article III, paragraph 2(b) of the NATO SOFA.

2. In accordance with the NATO SOFA, Estonia shall not require passports or visas for entry into and departures from Estonia for members of the force holding the required personal identity card and a valid movement order. Further, Estonia shall not require visas for members of the civilian component, dependents, and U.S. contractors holding a valid passport and a U.S. Department of Defense identification card, movement order, or letter of authorization issued by the competent authority of the United States. Estonian authorities shall make any annotations required by Estonian law in the passports of members of the civilian component, U.S. contractors, and dependents.

3. U.S. forces, U.S. contractors, and dependents shall be exempt from regulations governing the registration and control of aliens.

4. Should a member of the U.S. forces die or leave the territory of Estonia on transfer, the dependents of such member shall continue to be accorded the status of dependents under this Agreement for a period of 90 days after such death or transfer. In cases where dependent children are enrolled in education facilities in the territory of Estonia prior to the member's death or transfer, the dependents shall continue to be accorded the status of dependents for a period of not less than 30 calendar days after the end of the school year or termination of enrollment.

ARTICLE VIII
LOGISTICS SUPPORT

1. Estonia shall use best efforts, considering its internal national requirements and available capabilities, to provide to U.S. forces, upon request, logistics support to conduct activities under this Agreement.

2. As appropriate, such logistics support shall be provided and reimbursement made in accordance with the ACSA, or successor agreements, unless otherwise agreed.

3. For any logistic support not addressed by paragraph 2 of this Article, U.S. forces and U.S. contractors shall pay reasonable costs for logistics support requested and received. In this regard, Estonia shall accord to the U.S. forces treatment no less favorable than is accorded to the Estonian Defence Forces, including charging the U.S. forces and U.S. contractors rates no less favorable than those paid by the Estonian Defence Forces for similar logistics support, less taxes, fees, or similar charges.

ARTICLE IX
MOTOR VEHICLES

1. Estonian authorities shall honor the registration and licensing by U.S. military and civilian authorities of motor vehicles and trailers of the U.S. forces, U.S. contractors, and dependents. Upon the request of U.S. military authorities, Estonian authorities shall issue without charge military license plates for U.S. forces' official, non-tactical vehicles in accordance with procedures established for the Estonian Defence Forces, and license plates that are indistinguishable from those issued to the Estonian population at large for private motor vehicles of the members of the U.S. forces, U.S. contractors, and dependents.

2. It is the duty of members of the U.S. forces, U.S. contractors, and dependents to maintain the safety of their vehicles and trailers consistent with the requirements of the place of registration while in Estonia.

3. It is the duty of members of the U.S. forces, U.S. contractors, and dependents to respect the law of Estonia regarding automobile liability insurance coverage for their private motor vehicles and trailers while in Estonia.

4. U.S. military authorities shall take adequate safety measures with respect to motor vehicles and trailers registered and licensed by them or used by U.S. forces in the territory of Estonia.

ARTICLE X
LICENSES

1. A license or other permit issued by U.S. authorities to a member of the U.S. forces or a U.S. contractor, empowering the holder to operate vehicles, vessels, or aircraft of the force shall be valid for such operation within the territory of Estonia.

2. Estonian authorities shall accept as valid, without a driving test or fee, driving licenses issued by the United States, its States, or political subdivisions for the operation of private motor vehicles by members of the U.S. forces and their dependents, and U.S. contractors. International drivers' licenses shall not be required.

3. Estonia shall not require members of the U.S. forces or U.S. contractors to obtain professional licenses issued by Estonia in relation to the provision of services provided as part of their official or contractual duties to U.S. forces and their dependents, or U.S. contractors, as well as to other persons as mutually agreed.

4. It is the duty of U.S. contractors to follow the regulations of the authorities that have issued their professional licenses.

ARTICLE XI
MOVEMENT OF AIRCRAFT, VESSELS, AND VEHICLES

1. Aircraft, vessels, and vehicles operated by or exclusively for U.S. forces may enter, exit, and move freely within the territory of Estonia with respect for the relevant rules of air, maritime, and land safety and movement. Such U.S. Government aircraft, vessels, and vehicles shall be free from boarding and inspection without the consent of U.S. authorities.

2. U.S. Government aircraft and civil aircraft that are at the time operating exclusively under contract to the U.S. Department of Defense are authorized to over-fly, conduct aerial refueling, land, and take off within the territory of Estonia, with respect for the relevant rules of air safety and navigation. Such aircraft shall not be subject to payment of air navigation fees, dues, or other charges (such as overflight, en route, or terminal navigation fees), and shall not be subject to payment of landing or parking fees at government-owned and operated airfields in Estonia.

3. Vessels operated by or exclusively for U.S. forces shall not be subject to payment of pilotage or port fees, lighterage charges, harbor dues, or similar charges at government-owned and operated ports in Estonia.

4. U.S. forces and U.S. contractors operating on behalf of U.S. forces shall pay reasonable charges for services requested and received, at rates no less favorable than those paid by the Estonian Defence Forces less taxes and similar charges.

ARTICLE XII
CRIMINAL JURISDICTION

1. Estonia recognizes the particular importance of U.S. military authorities' disciplinary control over members of the U.S. forces and the effect that such control has on operational readiness. Therefore, at the request of the United States and in furtherance of its commitment to mutual defense, Estonia hereby exercises its sovereign discretion to waive its primary right to exercise criminal jurisdiction as provided by NATO SOFA Article VII, paragraph 3(c). In specific cases of particular importance to Estonia, Estonian authorities may withdraw the waiver by providing a statement in writing to the competent U.S. military authorities at any time, but not later than 21 days after receipt of the notification described in paragraph 2 of this Article.

2. U.S. forces shall notify the Estonian authorities of each case falling under the provisions of paragraph 1 of this Article, except for minor offenses.

3. Whenever a member of the U.S. forces, or a dependent, is prosecuted by Estonian authorities, jurisdiction shall be exercised by Estonian civilian courts of ordinary jurisdiction.

4. Members of the U.S. forces and their dependents shall not be tried *in absentia*, unless they have wrongfully avoided appearance before the court after properly receiving notice of the date of trial and they have improperly absented themselves from United States military authority.

5. For purposes of determining whether an alleged criminal offense has arisen out of any act or omission done in the performance of official duty by a member of the U.S. forces under NATO SOFA Article VII, paragraph 3(a)(ii), certification by the appropriate military authority of the United States in Estonia that such act or omission was done in the performance of official duty shall constitute conclusive proof of the fact.

ARTICLE XIII
CUSTODY AND ACCESS

1. Estonian authorities shall notify U.S. military authorities immediately when a member of the U.S. forces, or a dependent, is arrested or detained by Estonian authorities. U.S. military authorities shall have prompt access to any such individual whenever requested, and shall be permitted to be present during all proceedings, including interrogations of such member or dependent by Estonian authorities.

2. A member of the U.S. forces, or a dependent, under investigation or pending trial by Estonian authorities shall remain under the control of U.S. military authorities, if such military authorities so request, until the conclusion of all related judicial proceedings (including appellate proceedings). In such cases, U.S. military authorities shall ensure the appearance of the member of the force, and shall make best efforts to ensure the appearance of the member of the civilian component or the dependent, before Estonian authorities in any proceedings that may require the presence of such person. In the event Estonian judicial proceedings are not completed within one year of their commencement, U.S. military authorities shall be relieved of any obligations under this paragraph. This period of time may be extended in exceptional circumstances as agreed to by U.S. military authorities and appropriate Estonian authorities.

3. Any period of time spent in restraint exercised by Estonian authorities or custody exercised by U.S. military authorities shall be credited against any sentence to confinement eventually adjudged in the same case.

4. Except as otherwise agreed by the Parties, confinement imposed by a Estonian court upon a member of the U.S. forces, or a dependent, shall be served in one or more Estonian penal institutions designated for such purposes by the Parties. Estonian authorities shall permit U.S. military authorities to visit such persons outside of regular visiting hours and to provide such persons with assistance, including for their health, welfare, and morale, such as clothing, food, bedding, medical and dental care, and religious counseling. Estonian authorities shall permit family members to visit such persons in accordance with regular visiting hours and as also may be agreed by special arrangement, and to provide such persons with assistance, including for their health, welfare, and morale, such as clothing, food, bedding, medical and dental care, and religious counseling.

ARTICLE XIV
DISCIPLINE

U.S. military authorities shall be responsible for the maintenance of discipline over U.S. forces and may establish military police units in the Agreed Facilities and Areas where U.S. forces are located. U.S. military authorities may also authorize the use of such units in communities near military facilities and areas where U.S. forces are located, in coordination with Estonian officials.

ARTICLE XV
CLAIMS

1. Members of the U.S. forces, including the civilian component, shall not be subject to any proceedings for civil claims or administrative penalties arising out of acts or omissions attributable to such persons done in the performance of their official duties. Such claims may be presented to the appropriate Estonian authorities and processed according to the provisions contained in NATO SOFA, Article VIII.

2. For purposes of this Article, the term "civilian component" shall include all persons, regardless of their nationality or place of residence, who are U.S. Government employees acting in the performance of official duty as assigned by the U.S. forces, but shall not include U.S. contractors, other contractors and employees of contractors, or non-commercial organizations, regardless of their nationality or place of residence.

3. For purposes of determining whether potential civil liability has arisen out of any act or omission done in the performance of official duty by a member of the U.S. forces, including the civilian component, certification by the appropriate U.S. military authority in Estonia that such act or omission was done in the performance of official duty shall constitute conclusive proof of the fact.

4. Members of the U.S. forces, including the civilian component, shall not suffer default judgments or actions prejudicial to their interests when official duties or duly authorized absences temporarily prevent their attendance at non-criminal proceedings.

ARTICLE XVI
OFFICIAL TAX EXEMPTIONS

1. With respect to value added taxes ("VAT"), sales taxes, use taxes, excise taxes, or similar or successor taxes, an exemption shall apply at the point of purchase by or for U.S. forces of materiel, supplies, services, equipment, and other property (a) acquired for the ultimate use by U.S. forces; (b) to be consumed in the performance of a contract with or on behalf of U.S. forces; or (c) to be incorporated into articles or facilities used by U.S. forces. The exemption of excise tax shall be applied at the point of purchase only if the goods are purchased from a tax warehouse; in other cases, the exemptions shall be granted in the form of reimbursement or as mutually agreed otherwise.

2. U.S. forces shall provide to competent Estonian authorities an appropriate certification that such materiel, supplies, services, equipment, and other property are for U.S. forces.

ARTICLE XVII
PERSONAL TAX EXEMPTIONS

1. Members of the U.S. forces and dependents shall not be liable to pay any tax, fee, license charge, or similar charges, in the territory of Estonia on the ownership, possession, use, transfer between themselves, or transfer in connection with death, of their tangible movable property imported into Estonia or acquired there for their own personal use.

2. Members of the U.S. forces and dependents who possess or use sound and television broadcast receiving apparatus and Internet-capable devices in the territory of Estonia shall be exempt from taxes (excluding VAT), fees, license charges, or similar charges related to such use or possession. Motor vehicles owned by members of the U.S. forces and dependents shall be exempt from Estonian road taxes, registration or license fees, and similar charges, but not from the payment of tolls for the use of roads, bridges, and tunnels paid by members of the general public.

3. The exemption from taxes on income provided by NATO SOFA, Article X, shall also apply to income received by members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors from employment with the organizations referred to in Article II, paragraph 3, and activities addressed in Articles XXI and XXII of this Agreement, and from sources outside Estonia.

4. The provisions of Estonian laws and regulations pertaining to the obligation of an employer or self-employed individual to withhold or prepay income taxes and social security contributions shall not be applicable to income exempt from taxation in Estonia.

5. Reimbursement upon exportation is not precluded under this Article.

ARTICLE XVIII
OFFICIAL IMPORTATION AND EXPORTATION

1. With reference to NATO SOFA, Article XI, materiel, supplies, equipment, and other property (a) imported by the U.S. forces, (b) which are for the ultimate use by or for the U.S. forces, including to support military service activities provided for in Articles XXI and XXII of this Agreement, (c) are to be used or consumed in the performance of a contract with or on behalf of the U.S. forces, or (d) are to be incorporated into articles or facilities used by the U.S. forces, shall be permitted entry into Estonia.

2. Such entry shall be free from duties, import or registration fees, and other similar charges, including but not limited to use taxes, excise taxes, and VAT.

3. The Parties shall cooperate as necessary to ensure that the quantities of materiel, supplies, equipment, and other property imported are reasonable. U.S. forces shall provide the Estonian authorities an appropriate certificate that such materiel, supplies, equipment, and other property qualify for the exemption under the terms of this Article. Deposit of the certificate (as provided for in NATO SOFA, Article XI, paragraph 4) shall be accepted by Estonian customs authorities instead of a customs declaration of the items.

4. When materiel, supplies, equipment, and other property are imported by contractors for the U.S. forces under the terms of this Article, U.S. forces shall require the contractors to use the items exclusively for the execution of U.S. forces' contracts.

5. The materiel, supplies, equipment, and other property referred to in paragraph 1 of this Article shall be exempt from any tax or other charge that would otherwise be assessed upon such property after its importation or acquisition.

6. The exportation from Estonia of the materiel, supplies, equipment, and other property referred to in paragraph 1 of this Article shall be exempt from Estonian export duties.

ARTICLE XIX
PERSONAL IMPORTATION AND EXPORTATION

1. Members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors may import their personal effects, furniture, one private motor vehicle per person 18 years or older, and other goods intended for their personal or domestic use or consumption free of customs duty and taxes during their assignment in the territory of Estonia. This privilege shall apply not only to goods that are the property of such persons but also to goods sent to them by way of gift or delivered to them in fulfillment of contracts concluded with persons not domiciled in Estonia in accordance with mutually agreed procedures. Tax exemption on importation of tobacco and alcohol products shall be subject to quantitative limits as mutually agreed.

2. The goods referred to in paragraph 1 of this Article and other goods acquired free of taxes and/or duties may not be sold or otherwise transferred to persons in Estonia who are not entitled to import such goods duty free, unless such transfer is approved by the appropriate Estonian authorities. Such approval shall not be required for gifts to charity. Payment of any taxes due as the result of transactions with persons not entitled to import such goods shall be the responsibility of the ultimate recipient of such goods. Members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors may freely transfer property referred to in paragraph 1 of this Article between themselves, and such transfers shall be free of tax and/or duty. U.S. forces shall maintain records of these transfers of tax or duty free merchandise. Estonian authorities shall accept duly filed police reports as conclusive proof that duty and tax free goods of members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors has been stolen, which shall relieve the individuals of any liability for payment of the tax or duty.

3. Members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors may re-export (or export) free of export duties or charges, any goods imported (or acquired) by them into Estonia during their period of duty.

ARTICLE XX
CUSTOMS PROCEDURES

1. Estonia shall take all appropriate measures to ensure the smooth and rapid clearance of imports and exports contemplated under this Agreement. Any customs inspection shall take place expeditiously.

2. Customs inspections under this Agreement shall be carried out in accordance with procedures mutually agreed between the appropriate Estonian authorities and U.S. forces. Any customs inspection by Estonian customs authorities of incoming or outgoing personal property of members of U.S. forces or dependents shall be conducted when the property is delivered to or picked up from the individual's residence.

3. U.S. forces' classified information may be imported into and exported from Estonia without being subjected to a customs inspection. "Classified information" has the meaning set forth in Article 3 of, and shall be handled in accordance with the terms of, the Agreement Between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Estonia Concerning Security Measures for the Protection of Classified Military Information, signed at Tallinn February 23, 2000, and entered into force February 23, 2000, or successor agreements.

4. U.S. military authorities shall establish the necessary measures at facilities where U.S. forces are located to prevent abuses of the rights granted under the customs provisions of the NATO SOFA and this Agreement. U.S. military authorities and Estonian authorities shall cooperate in the investigation of any alleged customs violations.

ARTICLE XXI
MILITARY SERVICE ACTIVITIES

1. U.S. forces may establish military service exchanges, commissaries, other sales outlets, open messes, social and educational centers, and recreational service areas in Estonia at mutually agreed locations for use by members of the U.S. forces, dependents, and other authorized personnel as mutually agreed. U.S. military authorities may operate and maintain the foregoing military service activities directly or through contract with other organizations. No license, permit, inspection, or other regulatory control shall be required by Estonia for these military service activities.

2. U.S. forces may enter into contracts with financial institutions to operate banking and other financial activities in Estonia for the exclusive use of U.S. forces, U.S. contractors, and dependents.

3. The activities and organizations referred to in this Article shall be accorded the same fiscal and customs exemptions granted to the U.S. forces. Such activities and organizations shall be maintained and operated in accordance with applicable U.S. regulations. Such activities and organizations shall not be required to collect or pay taxes or other fees for activities related to their operations.

4. U.S. forces shall adopt appropriate measures to prevent the sale of goods and property imported into or acquired in the territory of Estonia by the activities and organizations referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article to persons who are not authorized to patronize such activities or organizations.

ARTICLE XXII
MILITARY POST OFFICES

1. The United States may establish, maintain, and operate military post offices for use by U.S. forces, dependents, and U.S. contractors.

2. Mail posted at such post offices may bear U.S. stamps.

3. U.S. forces' official mail shall be exempt from inspection, search, or seizure.

4. U.S. military authorities shall establish appropriate and necessary measures at military post offices to prevent the improper importation of goods into the territory of Estonia by members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors.

5. Customs inspections shall be carried out in accordance with procedures mutually agreed between the appropriate Estonian authorities and U.S. forces.

ARTICLE XXIII
CURRENCY AND EXCHANGE

1. U.S. forces shall have the right to import, export, and use U.S. currency or instruments expressed in the currency of the United States in any amount.

2. U.S. military authorities may distribute to or exchange for members of the U.S. forces, and dependents currency of, and instruments denominated in the currency valid in:

(a) the United States;
(b) the Republic of Estonia;
(c) the Euro zone; and
(d) any other country, to the extent required for the purpose of authorized travel, including travel on leave.

3. Members of the U.S. forces and dependents may:

(a) Import and export U.S. currency and instruments denominated in currency of the U.S.; and

(b) Export from Estonia any currency, and instruments denominated in any such currency, provided that such U.S. personnel or dependents have either imported such currency or instruments into Estonia, or received such currency or instruments from U.S. forces.

ARTICLE XXIV
LABOR

1. U.S. forces and organizations conducting those military service activities described in Articles XXI and XXII of this Agreement may recruit and employ dependents, as well as persons authorized to be employed in the territory of Estonia, and may administer those employees in accordance with this Article. Dependents shall not be required to possess a work permit.

2. Terms and conditions of employment shall be set by the U.S. forces and such organizations in accordance with applicable U.S. law and regulations, taking into consideration prevailing wages and the provisions of labor legislation of Estonia. Wages and salaries, benefits, supplementary payments, and increases in such payments shall be in accordance with U.S. law and regulations. Local civilian employees employed by U.S. forces shall not have the right to strike.

ARTICLE XXV
CONTRACTING PROCEDURES

1. U.S. forces may contract for any materiel, supplies, equipment, and services (including construction) to be furnished or undertaken in Estonia without restriction as to choice of contractor, supplier, or person who provides such materiel, supplies, equipment, or services. Such contracts shall be solicited, awarded, and administered in accordance with U.S. laws and regulations. Such contracts shall be consistent with the undertakings of the United States in this Agreement.

2. Estonia shall accord to U.S. forces treatment in the matter of procurement of goods, services, and utilities no less favorable than is accorded to the Estonian Defence Forces.

ARTICLE XXVI
STATUS OF CONTRACTORS

U.S. contractors shall be exempt from Estonian laws and regulations with respect to the terms and conditions of their employment to perform work under contracts with U.S. forces, and with respect to the licensing and registration of businesses and corporations solely with regard to the provision of goods and services to U.S. forces in Estonia. Such contractors also shall be exempt from all taxes, in accordance with Articles XVI and XVIII of this Agreement, arising solely from the delivery to U.S. forces of goods or services, or from construction of facilities for U.S. forces. Such contractors also shall not be subject to any form of income or profits tax by Estonia or its political subdivisions on that portion of its income or profits derived from a contract or subcontract with U.S. forces.

ARTICLE XXVII
ENVIRONMENT, PUBLIC HEALTH, AND SAFETY

1. The Parties agree to implement this Agreement in a manner consistent with the protection of the natural environment and public health (including with regard to animal and plant disease) and safety and to pursue a preventative rather than reactive approach to environmental protection and public health and safety. To this end, the Parties shall cooperate to ensure problems that may arise are dealt with immediately in order to prevent any lasting damage to the environment or endangerment of public health and safety.

2. Consistent with operational and security concerns, and subject to prior coordination, the competent authorities of Estonia may carry out regular measurements and observations in Agreed Facilities and Areas as are necessary to manage the protection of the environment and public health and safety. Estonia shall share its measurements and observations with the United States and, to the extent needed, the Parties shall consult on what measures might be suitable to address them.

3. The United States shall respect relevant Estonian environmental, public health, and safety laws in the execution of its policies. Estonia confirms its policy to implement environmental, public health, and safety laws, regulations, and standards with due regard for the health and safety of U.S. forces, dependents, and U.S. contractors.

4. U.S. forces shall not intentionally release any hazardous waste or hazardous materials in their possession, and, if a spill occurs, shall expeditiously take actions in accordance with mutually agreed procedures in order to contain the environmental contamination resulting from the spill. If the incident occurs outside of Agreed Facilities or Areas, such actions shall be coordinated with the appropriate authorities of Estonia. U.S. forces shall promptly inform the appropriate Estonian authorities of the incident and the actions taken or to be taken to address the spill.

5. To assist in the environmentally sound management of hazardous wastes, Estonia shall designate an entity as the competent authority for the purpose of required notifications under the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal done at Basel on March 22, 1989, and any implementing legislation. U.S. forces shall provide the information required for Estonia to comply with its obligations.

6. Estonia shall provide U.S. military authorities appropriate educational materials relating to Estonia's environmental, public health, and safety laws and regulations. Using those educational materials, U.S. military authorities shall inform members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors who will be staying in the territory of Estonia of Estonian environmental, public health, and safety laws and regulations, including the provisions of this Agreement. The Parties agree to consult to ensure the educational materials accurately reflect provisions of such laws and regulations.

7. The competent authorities of the Parties shall consult in all matters relating to environmental protection, public health, and safety.

ARTICLE XXVIII
UTILITIES AND COMMUNICATIONS

1. U.S. forces and U.S. contractors shall be allowed to use water, electricity, and other public utilities on terms and conditions, including rates or charges, no less favorable than those available to Estonian Defence Forces or the Government of Estonia in like circumstances, free from taxes or other government fees or charges. U.S. forces' costs shall be equal to their pro rata share of the use of such utilities.

2. The Parties recognize that it may be necessary for U.S. forces to use the radio spectrum. The United States shall be allowed to operate its own telecommunication systems (as "telecommunication" is defined in the 1992 Constitution and Convention of the International Telecommunication Union). This shall include the right to utilize such means and services as required to ensure full ability to operate telecommunication systems, and the right to use, free of cost to the United States, radio spectrum for this purpose. U.S. forces, in the interest of avoiding mutually disruptive interference, shall coordinate with Estonia's Executive Agent concerning the use of frequencies, unless urgent operational circumstances do not permit such coordination.

ARTICLE XXIX
IMPLEMENTATION AND DISPUTES

1. All obligations under this Agreement are subject to the availability of appropriated funds authorized for these purposes.

2. As appropriate, the Parties or their Executive Agents may enter into implementing arrangements to carry out the provisions of this Agreement.

3. The Parties or their Executive Agents shall meet annually at a mutually determined location to consult on the defense relationship, activities undertaken pursuant to this Agreement, and other matters of mutual interest.

4. The Executive Agents shall consult as necessary, but not less often than annually, to ensure the proper implementation of this Agreement. The Executive Agents shall develop procedures for consultation between their respective staffs on all matters concerning the effective implementation of this Agreement.

5. Disputes shall be resolved at the lowest level possible and, as necessary, elevated to the Executive Agents for consideration and resolution. Those disputes that cannot be resolved by the Executive Agents shall be referred to the Parties for consultation and resolution, as appropriate.

6. Disputes and other matters subject to consultation under this Agreement shall not be referred to any national court, or to any international court, tribunal, or similar body or to any other third party for settlement.

ARTICLE XXX
ENTRY INTO FORCE, AMENDMENT, AND DURATION

1. This Agreement shall enter into force on the date of the later note in an exchange of notes between the Parties indicating that each Party has completed its internal procedures necessary for entry into force of this Agreement.

2. Upon entry into force, this Agreement shall supersede the Agreement Between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Estonia Regarding Access to and Use of Facilities and Areas Located Within the Republic of Estonia, effected by exchange of notes at Tallinn, May 11 and June 9, 2015.

3. This Agreement may be amended by written agreement of the Parties.

4. This Agreement shall have an initial term of ten years. After the initial term, it shall continue in force, but may be terminated by either Party upon one year's written notice to the other Party through diplomatic channels.

5. Annex A appended to this Agreement shall form an integral part of this Agreement and may be amended by written agreement of the Parties or their Executive Agents.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at Tallinn, Estonia, this 17 day of January, 2017, in duplicate, in the English and Estonian languages, both texts being equally authentic.

FOR THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA:

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF ESTONIA:

ANNEX A

Agreed Facilities and Areas

- Ämari Air Base
- Tapa Military Base
- Central Training Area

U.S. Department of State
Office of Language Services
Translating Division

LS No. O-2017-000851-B
English/Estonian

COMPARISON

Joseph P. Mazza

Digitally signed by Joseph P. Mazza
DN: cn=Joseph P. Mazza, o=US Department of State, ou=Office of Language Services, email=mazzajp2@state.gov, c=US
Date: 2017.01.10 13:26:54 -05'00'

Date: January 10, 2017

Reply to Attn of: A/OPR/LS/T — Joseph P. Mazza

Subject: Comparison of the English and Estonian texts of the *Agreement on Defense Cooperation between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Estonia*, following up on LS margin comments of January 9, 2017, and based on commentary by Estonian Government forwarded to LS by PM/SNA on January 10, 2017

To: DOS/PM/SNA – Col Curtis E. Velasquez

The English and Estonian texts of the above-mentioned Agreement have been compared by a qualified linguist under contract to this Office, and have been found to have the same meaning in all substantive respects.

A/OPR/LS:PMoore
cc: L/T

AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE VALITSUSE JA EESTI VABARIIGI VALITSUSE KAITSEKOOSTÖÖ KOKKULEPE

SISUKORD

	Preambul
I.	Kohaldamisala ja eesmärk
II.	Mõisted
III.	Kokkulepitud ehitistele ja aladele ligipääs ning nende kasutusõigus
IV.	Kaitseotstarbelise varustuse, varu ja inventari eelpaigutamine
V.	Vara omand
VI.	Julgeolek
VII.	Saabumine ja lahkumine
VIII.	Logistikatugi
IX.	Mootorsõidukid
X.	Load
XI.	Õhusõidukite, laevade ja sõidukite liikumine
XII.	Karistusõiguslik jurisdiktsioon
XIII.	Kinnipidamine ja kinnipeetavale isikule ligipääs
XIV.	Distsipliin
XV.	Nõuded
XVI.	Ametialased maksuvabastused
XVII.	Isiklikud maksuvabastused
XVIII.	Ametialane import ja eksport
XIX.	Import ja eksport isiklikuks otstarbeks
XX.	Tolliprotseduurid
XXI.	Teenused relvajõududele
XXII.	Relvajõudude postkontorid
XXIII.	Valuuta ja valuutavahetus
XXIV.	Tööjõud
XXV.	Lepingute sõlmimise menetlus
XXVI.	Lepinglaste staatus
XXVII.	Keskkond, rahvastiku tervis ja ohutus
XXVIII.	Kommunaalteenused ja sidevahendite kasutamine
XXIX.	Rakendamine ja vaidlused
XXX.	Jõustumine, muutmine ja kehtivusaeg
LISA A	Kokkulepitud ehitised ja alad

Ameerika Ühendriikide valitsus (*Ameerika Ühendriigid*) ja Eesti Vabariigi valitsus (*Eesti*), edaspidi koos *pooled* ja kumbki eraldi *pool*,

teadvustades Põhja-Atlandi lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi;

võttes arvesse, et Eesti territooriumil võivad viibida USA relvajõud, nende liikmete ülalpeetavad ja USA lepinglased eesmärgiga aidata kaasa poolte tegevusele, tagamaks oma ühistes huvides ja ühiseks kasuks rahu ja julgeolekut;

teadvustades, et USA relvajõudude kohalolek parandab Eesti ja selle lähipiirkonna julgeolekut ja stabiilsust;

soovides jagada kohustusi Eesti territooriumil viibida võivate USA relvajõudude toetamisel;

tunnustades 19. juunil 1951 Londonis koostatud ja 23. augustil 1953 jõustunud Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide vahelist relvajõudude staatust reguleerivat kokkulepet (*NATO SOFA*), sealjuures selle sätet eraldi lisakokkulepete kohta;

tunnustades Ameerika Ühendriikide kaitseministeeriumi ja Eesti Vabariigi kaitseministeeriumi vahel 1. juulil 2008 Tallinnas koostatud ja 1. juulil 2008 jõustunud hangete ja vastastikuste teenuste kokkulepet (*ACSA*);

tunnistades vajadust tugevdada ühist julgeolekut, panustada rahvusvahelisse rahusse ja stabiilsusesse ning süvendada kaitse- ja julgeolekukoostööd; ning

soovides sõlmida kokkulepet Ameerika Ühendriikide ja Eesti koostöö tugevdamiseks,

on kokku leppinud järgmises.

I ARTIKKEL
KOHALDAMISALA JA EESMÄRK

Kokkulepe määrab raamistiku Ameerika Ühendriikide ja Eesti vaheliseks tihedamaks partnerluseks ning kaitse- ja julgeolekukoostööks ning täiendab NATO SOFA-s sätestatud tingimusi, mis kehtivad USA relvajõududele ja nende liikmete ülalpeetavatele Eesti territooriumil ning käesolevas kokkuleppes nimetatud konkreetsetes olukordades ka USA lepinglaste Eestis viibimisele ja tegevusele.

II ARTIKKEL
MÕISTED

Kokkuleppes kasutatakse järgmisi mõisteid.

1. *USA relvajõud* tähendab üksust, mis koosneb relvajõududest ja tsiviilkoosseisust, ning kogu vara, varustust ja inventari (sealhulgas Ameerika Ühendriikide poolt või nende jaoks kasutatavad sõidukid, laevad ja õhusõidukid), mis kuulub Eesti territooriumil viibivatele USA relvajõududele.

2. Mõiste *relvajõud* on määratletud NATO SOFA I artikli lõike 1 punktis a.

3. Käesolevas kokkuleppes, välja arvatud XV artiklis, kasutatakse mõistet *tsiviilkoosseis* NATO SOFA I artikli lõike 1 punkti b tähenduses ning see hõlmab ka: a) muu riigi kui Eesti päritolu mitteäriliste organisatsioonide töötajaid, kes on Ameerika Ühendriikide kodanikud või alalised elanikud ja ei ole Eesti alalised elanikud ning kes saadavad USA relvajõudusid Eesti territooriumil ainult USA relvajõudude heaolu, motivatsiooni või väljaõppe eesmärgil, ja b) ülalpeetavaid, kes on USA relvajõudude teenistuses, sealhulgas relvajõududele käesoleva kokkuleppe XXI ja XXII artiklis nimetatud teenuste pakkumiseks, ning käesolevas lõikes nimetatud mitteäriliste organisatsioonide teenistuses. Käesoleva kokkuleppe XV artikli mõistes on *tsiviilkoosseis* määratletud nimetatud artiklis.

4. *USA lepinglased* on muu riigi kui Eesti juriidilised ja füüsilised isikud ning nende töötajad, kes ei ole Eesti kodanikud või alalised elanikud ning kes tegutsevad USA kaitseministeeriumi lepingu või all-lepingu alusel.

5. Mõiste *ülalpeetav* on määratletud NATO SOFA I artikli lõike 1 punktis c ning hõlmab ka relvajõudude või tsiviilkoosseisu liikme perekonnaliikmeid, kes a) finantsilistel, juriidilistel või tervislikel põhjustel sõltuvad nimetatud liikme toetusest; b) jagavad nimetatud liikmega elukohta ja c) viibivad Eesti territooriumil sõjaväeinstitutsioonide nõusolekul. XII, XIII, XIX artikli ja XVII artikli lõike 1 tähenduses ei hõlma mõiste *ülalpeetav* isikuid, kes on Eesti kodanikud või alalised elanikud.

6. *Kokkulepitud ehitised ja alad* tähendab käesoleva kokkuleppe lisas A nimetatud Eesti territooriumil asuvaid ehitisi ja alasid ning teisi selliseid tulevikus Eesti määratavaid ja vastastikku kokku lepitavaid Eesti territooriumil asuvaid ehitisi ja alasid, millele USA relvajõududel, USA lepinglastel, ülalpeetavatel ja teistel kokkulepitud isikutel on käesoleva kokkuleppe alusel ligipääsu- ja kasutusõigus.

7. *Rakendusasutus* tähendab Ameerika Ühendriikide poolt USA kaitseministeeriumi ja Eesti poolt Eesti kaitseministeeriumi või nende määratud esindajaid.

III ARTIKKEL
KOKKULEPITUD EHITISTELE JA ALADELE LIGIPÄÄS NING NENDE KASUTUSÕIGUS

1. USA relvajõududel, USA lepinglastel, ülalpeetavatel ning USA relvajõudude poolt või nimel kasutatavatel sõidukitel, laevadel ja õhusõidukitel on takistamatu ligipääs kokkulepitud ehitistele ja aladele ning nende kasutusõigus järgmistel eesmärkidel: külastamiseks; väljaõppeks; õppusteks; manöövriteks; transiidiks, tugi- ja sidustegevusteks; õhusõidukite tankimiseks; laevade punkerdamiseks; õhusõidukite maandumiseks ja nende äraviimiseks; sõidukite, laevade ja õhusõidukite ajutiseks hoolduseks; personali majutamiseks; sidepidamiseks; relvajõudude kogunemiseks ja inventari kogumiseks ja siirmiseks; varustuse, varu ja inventari eelpaigutuseks; julgeolekuabi- ja koostöötegevuseks; ühendväeliigi ja mitme riigi osalusega väljaõppetegevusteks; humanitaar- ja õnnetusabitegevusteks; sõjalisteks operatsioonideks; vastastikku kokkulepitud tegevuste toetuseks vajalikuks ehitustegevuseks ning muudeks eesmärkideks, milles pooled või nende rakendusasutused kokku lepivad, sealhulgas need, mis toimuvad Põhja-Atlandi lepingu alusel. Eesti eraldatud kokkulepitud ehitised ja alad võivad olla määratud USA relvajõudude ainukasutusse või USA relvajõudude ja Eesti kaitseväe ühiskasutusse.

2. Nende tegevuste ja eesmärkide huvides annab Eesti USA relvajõududele õiguse piirata ohutus- ja julgeolekukaalutlustel ligipääsu USA relvajõudude ainukasutusse määratud ehitistele ja aladele ning koordineerida koos Eesti ametiasutustega ligipääsu USA relvajõudude ja Eesti kaitseväe ühiskasutuses olevatele ehitistele ja aladele.

3. Vajaduse või taotluse korral hõlbustab Eesti rakendusasutus USA relvajõudude tegevuse toetuseks USA relvajõududele ja USA lepinglastele ajutise ligipääsu- ja kasutusõiguse saamist riigimaale ja -ehitistele (sealhulgas teed, sadamad ja lennuväljad), mis ei kuulu kokkulepitud ehitiste ja alade hulka, sealhulgas Eesti või kohalike omavalitsuste kontrolli all olevad maad ja ehitised ning eraomandis maad ja ehitised (sealhulgas teed, sadamad ja lennuväljad).

4. Kokkulepitud ehitistele ja aladele ligipääsu andmisel ning kokkulepitud ehitiste ja alade kasutamisel võtavad pooled arvesse operatiiv- ja julgeolekuküsimusi.

5. Eesti annab kokkulepitud ehitistele ja aladele, sealhulgas USA relvajõudude ja Eesti kaitseväe ühiskasutuses olevatele ehitistele ja aladele ligipääsu- ja kasutusõiguse, ilma et see tooks USA relvajõududele kaasa rendikulusid või muid samalaadseid kulusid.

6. USA relvajõud ja USA lepinglased võivad III artikli lõikes 1 määratud tegevusi ja eesmärke silmas pidades teha kokkulepitud ehitistel ja aladel ehitustöid, ümberehitamisi ja parendusi. Nimetatud ehitustöid, ümberehitamisi ja parendusi puudutavates küsimustes konsulteerivad USA relvajõud Eesti pädevate asutustega, juhindudes poolte ühisest tahtest, mille kohaselt USA relvajõudude poolt või nende nimel elluviidavate projektide tehnilised nõuded ja ehitusstandardid vastaksid mõlema poole nõuetele ja standarditele. USA relvajõud võivad selliseid ehitustöid, ümberehitamisi ja parendusi teha oma relvajõudude liikmetega.

7. Kui pole kokku lepitud teisiti, vastutavad USA relvajõud nende ainukasutusse antud kokkulepitud ehitiste ja alade ehitus- ja arenduskulude ning tegevus- ja hoolduskulude tasumise eest.

8. Kui pole kokku lepitud teisiti, vastutavad pooled ühiskasutuses olevate kokkulepitud ehitiste ja alade või muul viisil USA relvajõudude ja Eesti kaitseväe ühiskasutuses olevate ehitiste ja alade tegevus- ja hoolduskulude tasumise eest proportsionaalselt võrreldes tegeliku kasutusega.

9. USA relvajõudude poolt elluviidavaid ehitusprojekte rahastatakse kooskõlas USA õigusaktidega, mis käsitlevad rahaliste kulutuste tegemist.

10. Eesti rakendusasutus hõlbustab USA relvajõudude jõupingutusi neis tegevustes, hankides USA relvajõudude poolt või nende nimel tehtavateks ehitustöödeks, ümberehitamisteks ja parendusteks vajalikud Eesti kinnitused ja load.

11. Pooled teevad koostööd kokkulepitud ehitiste ja alade ümber ja kõrval asuvate alade arendamise ja kasutuse kavandamisel, et tagada käesoleva kokkuleppe pikaajaline rakendamine.

IV ARTIKKEL

KAITSEOTSTARBELISE VARUSTUSE, VARU JA INVENTARI EELPAIGUTAMINE

1. USA relvajõud võivad kokkulepitud ehitistesse ja aladele ning teistesse kokkulepitud asukohtadesse transportida, eelpaigutada ja seal ladustada kaitseotstarbelist varustust, varu ja inventari (eelpaigutatud inventar). USA relvajõud teavitavad eelnevalt Eesti kaitseväge sellise inventari tüübist, kogusest ja transpordikavast, mida USA relvajõud kavatsevad Eesti territooriumile transportida või eelpaigutada, ning transporti korraldavatest USA lepinglastest.

2. USA relvajõudude eelpaigutatud inventar ning selle ladustamiseks mõeldud ehitised on USA relvajõudude ainukasutuses. USA relvajõududel on ainukontroll eelpaigutatud inventarile ligipääsu, selle kasutuse ja ümberpaigutamise üle ning piiramatu õigus viia eelpaigutatud inventar mis tahes ajal Eesti territooriumilt ära.

3. USA relvajõududel ja USA lepinglastel on piiramatu ligipääs ladustamiskohtadele kõigis küsimustes, mis on seotud inventari eelpaigutamise ja ladustamisega, sealhulgas inventari transport, haldus, inspektsioon, kasutus, hooldus ja äraviimine, olenemata sellest, kas ladustamiskohtade puhul on tegemist kokkulepitud ehitiste ja aladega. USA relvajõudude poolt või nende jaoks kasutatavatel õhusõidukitel, sõidukitel ja laevadel on kokkuleppe korral ligipääs Eestis asuvatele lennuväljadele ja sadamatele ning muudele kohtadele, et eelpaigutatavat inventari Eesti territooriumile tuua, seal ladustada ja sealt ära viia.

V ARTIKKEL
VARA OMAND

1. Kõik kokkulepitud aladel asuvad hooned, maaga püsivalt ühendatud rajatised ja koosted, sealhulgas need, mida USA relvajõud on ümber ehitanud või parendanud, jäävad Eesti omandisse. Kõik sellised USA relvajõudude püstitatud hooned, rajatised ja koosted on pärast püstitamist Eesti omand, kuid USA relvajõud kasutavad neid seni, kuni see on neile vajalik.

2. USA relvajõud tagastavad Eestile kui ainuomanikule koormistest vabana kõik kokkulepitud ehitised või alad või nende osad, sealhulgas USA relvajõudude püstitatud hooned, maaga püsivalt ühendatud rajatised ja koosted, kui USA relvajõud neid enam ei kasuta, ja sellega ei kaasne Ameerika Ühendriikidele lisakulusid. Pooled või nende rakendusasutused konsulteerivad kõigi kokkulepitud ehitiste ja alade tagastamise tingimuste üle, sealhulgas Ameerika Ühendriikide poolsete parenduste või ehitiste jääkväärtuse hüvitamise üle.

3. USA relvajõud ja USA lepinglased säilitavad omandiõiguse kogu varustusele, varule ja inventarile, teisaldatavatele rajatistele ja muule vallasvarale, mille nad on käesoleva kokkuleppe alusel importinud või Eesti territooriumil omandanud kuni ajani, mil nad omandiõigusest loobuvad.

4. Pooled või nende rakendusasutused võivad omavahel konsulteerida seoses USA relvajõudude sellise varustuse üleandmise või ostuga, mida Ameerika Ühendriigid enam ei vaja, kui see on kooskõlas USA õigusaktidega.

VI ARTIKKEL
JULGEOLEK

1. Eesti võtab kõik vajalikud meetmed, et tagada USA relvajõudude, USA lepinglaste, ülalpeetavate ja eelpaigutatud inventari kaitse, ohutus ja julgeolek ning USA ametliku teabe kaitse ja turve. Nimetatud kohustuse täitmiseks teevad Eesti ja USA sõjaväeinstitutsioonid tihedat koostööd, et tagada julgeolek ja kaitse.

2. Eesti annab USA relvajõududele kõik õigused ja volitused kasutada kokkulepitud ehitisi ja alasid, hoida neid töös, kaitsta ja kontrollida, sealhulgas võtta meetmeid, et säilitada või taastada kord ja kaitsta USA relvajõudusid, USA lepinglasi ja ülalpeetavaid. Ameerika Ühendriigid kavatsevad need meetmed koordineerida ning kooskõlastavad väekaitse kavad Eesti asjakohaste asutustega.

3. Eesti säilitab esmase kohustuse tagada julgeolek väljaspool kokkulepitud ehitisi ja alasid.

VII ARTIKKEL
SAABUMINE JA LAHKUMINE

1. Eesti ei nõua NATO SOFA III artikli lõike 2 punktis b nimetatud liikumiskorralduse kaasallkirjastamist.

2. Eesti ei nõua kooskõlas NATO SOFA-ga relvajõudude liikmetelt Eestisse saabumisel või Eestist lahkumisel passi või viisat, kui relvajõudude liikmel on kaasas nõutav isikut tõendav dokument ja kehtiv liikumiskorraldus. Eesti ei nõua viisat ka tsiviilkoosseisult, ülalpeetavatelt ega USA lepinglastelt, kellel on kaasas kehtiv pass ning USA kaitseministeeriumi isikutunnistus, liikumiskorraldus või Ameerika Ühendriikide pädeva asutuse väljastatud luba. Eesti ametiasutused teevad Eesti õigusaktides nõutud märked tsiviilkoosseisu, USA lepinglaste ja ülalpeetavate passidesse.

3. USA relvajõududele, USA lepinglastele ja ülalpeetavatele ei kohaldata välismaalaste registreerimist ja kontrolli käsitlevaid õigusakte.

4. USA relvajõudude liikme surma või Eestist mujale üleviimise korral *säilib* tema ülalpeetavatel käesoleva kokkuleppe alusel ülalpeetava staatus 90 päeva pärast surma või üleviimist. Kui ülalpeetavatest lapsed on enne liikme surma või üleviimist kantud Eesti territooriumil asuva haridusasutuse nimekirja, säilib nende ülalpeetava staatus vähemalt 30 kalendripäeva alates kooliaasta lõpust või haridusasutuse nimekirjast kustutamisest.

VIII ARTIKKEL
LOGISTIKATUGI

1. Eesti võimaldab oma riigisiseseid nõudeid ja suutlikkust arvestades parimal viisil USA relvajõududele nende taotlusel käesolevas kokkuleppes ettenähtud tegevuste elluviimiseks vajaliku logistikatoe.

2. Vajaduse järgi ja kui ei lepita kokku teisiti, pakutakse ja hüvitatakse logistikatuge ACSA või seda asendavate kokkulepete alusel.

3. Kui USA relvajõud ja USA lepinglased taotlevad ja kasutavad logistikatuge, mida ei käsitleta lõikes 2, tasuvad nad selle mõistlikud kulud. Eesti kohtleb USA relvajõudusid samaväärselt Eesti kaitseväega ega nõua neilt ja USA lepinglastelt tasu, mis on vähem soodne kui tasu, mida maksab Eesti kaitsevägi samalaadse logistilise toe eest, arvestamata makse, lisatasusid ja muid selliseid tasusid.

IX ARTIKKEL
MOOTORSÕIDUKID

1. Eesti ametiasutused tunnustavad USA relvajõudude, USA lepinglaste ning ülalpeetavate kasutatavate mootorsõidukite ja haagiste registreerimist ja litsentseerimist USA sõjaväe- ja tsiviilasutustes. Eesti ametiasutused väljastavad USA sõjaväeinstitutsioonide taotlusel tasuta USA relvajõudude ametlikele mittetaktikalistele sõidukitele kooskõlas Eesti kaitseväes kehtiva korraga militaarsõidukite registreerimismärgid ning USA relvajõudude liikmete, USA lepinglaste ja ülalpeetavate erasõidukitele registreerimismärgid, mis on Eesti elanikele väljastatavatest eristamatud.

2. USA relvajõudude liikmetel, USA lepinglastel ja ülalpeetavatel on kohustus tagada Eestis viibimise ajal oma sõidukite ja haagiste ohutus nende registreerimiskoha nõuete kohaselt.

3. USA relvajõudude liikmetel, USA lepinglastel ja ülalpeetavatel on kohustus järgida Eestis viibimise ajal Eesti õigusaktidest liikluskindlustusele tulenevaid nõudeid oma erakasutuses olevate mootorsõidukite ja haagiste suhtes.

4. USA sõjaväeinstitutsioonid võtavad vajalikke ohutusmeetmeid, mis on seotud nende registreeritud või litsentseeritud või USA relvajõudude kasutuses olevate mootorsõidukite ja haagiste kasutamisega Eesti territooriumil.

X ARTIKKEL
LOAD

1. Juhiluba või muu luba, mille USA ametiasutused on väljastanud USA relvajõudude liikmele või USA lepinglasele relvajõudude sõidukite, laevade või õhusõidukite juhtimiseks, kehtib samaväärseks tegevuseks ka Eesti territooriumil.

2. Eesti ametiasutused tunnustavad ilma sõidueksami või lisatasuta kehtivana Ameerika Ühendriikide, selle osariikide või poliitiliste allüksuste juhilubasid, mis on isiklike mootorsõidukite juhtimiseks väljastatud USA relvajõudude liikmetele ja ülalpeetavatele ning USA lepinglastele. Rahvusvahelisi juhilubasid ei nõuta.

3. Eesti ei nõua USA relvajõudude liikmetelt või USA lepinglastelt Eestis väljastatud lubasid ametitegevuseks, kui teenuse osutamine on osa nende ametialastest või lepingulistest kohustustest USA relvajõudude ja ülalpeetavate või USA lepinglaste ning vastastikusel kokkuleppel teiste isikute vastu.

4. USA lepinglastel on kohustus järgida neile ametiloa väljastanud asutuse eeskirju.

XI ARTIKKEL
ÕHUSÕIDUKITE, LAEVADE JA SÕIDUKITE LIIKUMINE

1. USA relvajõudude poolt või ainult nende jaoks kasutatavad õhusõidukid, laevad ja sõidukid võivad Eesti territooriumile siseneda, sealt väljuda ja seal vabalt liikuda, järgides õhuruumi-, mere- ja maismaaohutusele ning liikumisele kehtivaid reegleid. Sellistesse USA valitsuse õhusõidukitesse, laevadesse ja sõidukitesse sisenemine ja nende kontrollimine ei ole lubatud ilma USA ametiasutuste loata.

2. USA valitsuse õhusõidukid ja tsiviilkasutuses olevad õhusõidukid, mis tegutsevad konkreetsel ajahetkel ainult USA kaitseministeeriumiga sõlmitud lepingu alusel, võivad Eesti territooriumilt üle lennata, õhus tankida, maanduda ja õhku tõusta, järgides lennuohutusele ja navigeerimisele kehtivaid reegleid. Selliste õhusõidukite eest ei võeta navigeerimistasusid, makse ega muid tasusid (näiteks ülelennu-, marsruudi- või terminalitasud) ning Eesti valitsuse omandis ja juhtimise all olevatel lennuväljadel ei võeta nende eest maandumis- ega parkimistasusid.

3. USA relvajõudude poolt või ainult USA relvajõude jaoks kasutatavate laevade eest ei võeta Eesti valitsuse omandis ja juhtimise all olevates sadamates lootsi- või sadamateenuste ja lihterdamise tasusid, sadamamakse ega muid samalaadseid tasusid.

4. USA relvajõud ja USA relvajõudude nimel tegutsevad USA lepinglased maksavad tellitud ja saadud teenuste eest mõistlikke tasusid, mis ei ole makse ja muid samalaadseid tasusid arvestamata vähem soodsad Eesti kaitseväele kehtivatest tasudest.

XII ARTIKKEL
KARISTUSÕIGUSLIK JURISDIKTSIOON

1. Eesti tunnustab USA relvajõudude liikmetele rakendatava distsiplinaarkontrolli erakordset tähtsust USA sõjaväeinstitutsioonide jaoks ning mõju, mis sellisel kontrollil on operatiivvalmidusele. Seetõttu, tulenevalt Ameerika Ühendriikide taotlusest ja enda pühendumusest ühiste kaitse-eesmärkide edendamisele, kasutab Eesti oma suveräänset kaalutlusotsuse õigust loobuda karistusõigusliku jurisdiktsiooni teostamise eesõigusest, mis on ette nähtud NATO SOFA VII artikli lõike 3 punktis c. Eestile eriti tähtsatel üksikjuhtudel võivad Eesti ametiasutused loobumisotsuse tagasi võtta, teatades sellest kirjalikult USA sõjaväeinstitutsioonidele 21 päeva jooksul pärast lõikes 2 nimetatud teatise kättesaamist.

2. USA relvajõud teavitavad Eesti ametiasutusi kõigist juhtumitest, millele on lõige 1 kohaldatav, välja arvatud pisirikkumised.

3. Kui Eesti ametiasutused esitavad USA relvajõudude liikmele või ülalpeetavale süüdistuse, menetleb seda tavapärase kohtualluvuse järgi Eesti mittesõjaväeline kohus.

4. USA relvajõudude liikmete ja ülalpeetavate üle ei mõisteta kohut nende puudumise korral, välja arvatud juhul, kui nad on saanud nõuetekohaselt kätte kohtuistungi kuupäeva sisaldava teatise, kuid ei ole õigusvastaselt ilmunud kohtusse ning viibivad lubamatult Ameerika Ühendriikide sõjaväeinstitutsioonist eemal.

5. Selleks et teha kindlaks, kas USA relvajõudude liige on väidetava süüteo toime pannud oma ametikohustuste täitmise käigus mis tahes tegevuse või tegevusetuse tõttu NATO SOFA VII artikli lõike 3 punkti a alapunkti ii mõistes, piisab Eestis viibiva asjakohase USA sõjaväeinstitutsiooni kinnitusest, et selline tegu või tegevusetus leidis aset ametikohustuste täitmise käigus.

XIII ARTIKKEL
KINNIPIDAMINE JA KINNIPEETAVALE ISIKULE LIGIPÄÄS

1. Eesti ametiasutused teavitavad viivitamata USA sõjaväeinstitutsioone, kui Eesti ametiasutused vahistavad või peavad kinni USA relvajõudude liikme või ülalpeetava. USA sõjaväeinstitutsioonidel on taotluse korral sellisele isikule kiire ligipääs ning luba viibida kõigi menetlustoimingute juures, sealhulgas selle liikme või ülalpeetava ülekuulamisel Eesti ametiasutustes.

2. USA relvajõudude liige või ülalpeetav, kes on Eesti ametiasutuste uurimise all või kohtuistungi ootel, jääb USA relvajõudude taotlusel USA relvajõudude kontrolli alla kuni kõigi menetluste (sealhulgas edasikaebemenetlused) lõppemiseni. USA sõjaväeinstitutsioonid tagavad relvajõudude liikme kohaleilmumise ning teevad kõik võimaliku, et tagada tsiviilkoosseisu liikme või ülalpeetava kohaleilmumine Eesti ametiasutustesse kõigiks menetlustoiminguteks, mis isiku kohalviibimist nõuavad. Kui Eesti menetlust ei ole lõpetatud ühe aasta jooksul alates selle alustamisest, vabastatakse USA sõjaväeinstitutsioonid kõigist selles lõikes sätestatud kohustustest. Erijuhtudel võib seda perioodi USA sõjaväeinstitutsioonide ja Eesti ametiasutuste kokkuleppel pikendada.

3. Kogu Eesti ametiasutuste poolt isiku kinnipidamise aeg või USA sõjaväeinstitutsioonide vastutusel viibitud aeg arvestatakse maha samas juhtumis määratud vabaduskaotusliku karistuse pikkusest.

4. Kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti, kannavad USA relvajõudude liikmed või ülalpeetavad Eesti kohtu määratud vabadusekaotuslikku karistust ühes või mitmes Eesti kinnipidamisasutuses, mille pooled on selleks valinud. Eesti ametiasutused lubavad USA sõjaväeinstitutsioonidel külastada selliseid isikuid väljaspool tavapäraseid külastusaegu ning pakkuda isikutele tervist, heaolu ja motivatsiooni soodustavat abi, nagu riietus, toit, voodipesu, arstiabi ja hambaravi ning religioosne nõustamine. Eesti ametiasutused lubavad isikute perekonnaliikmetel külastada selliseid isikuid tavapärastel külastusaegadel ning kokkuleppe korral ka muul ajal ning pakkuda isikutele tervist, heaolu ja motivatsiooni soodustavat abi, nagu riietus, toit, voodipesu, arstiabi ja hambaravi ning religioosne nõustamine.

XIV ARTIKKEL
DISTSIPLIIN

USA relvajõud vastutavad USA relvajõudude distsipliini eest ning võivad kokkulepitud ehitiste ja alade piires, kus USA relvajõud viibivad, selleks ametisse seada sõjaväepolitsei üksuseid. Kokkuleppel Eesti ametiasutustega võivad USA relvajõud lubada sellistel üksustel tegutseda ka nimetatud sõjaliste ehitiste lähedal asuvates kogukondades ning piirkondades.

XV ARTIKKEL
NÕUDED

1. USA relvajõudude, sealhulgas tsiviilkoosseisu liikmed on vabastatud tsiviilmenetlusest või haldussunnist, mis tuleneb ametikohustuste täitmisel aset leidnud neile omistatavast tegevusest või tegevusetusest. Selliseid nõudeid võib esitada asjakohastele Eesti ametiasutustele ning menetleda kooskõlas NATO SOFA VIII artikliga.

2. Selles artiklis hõlmab mõiste *tsiviilkoosseis* kõiki USA valitsuse töötajaid, olenemata nende kodakondsusest või elukohast, kes täidavad USA relvajõudude antud ametiülesandeid, kuid ei hõlma USA lepinglasi, teisi lepinglasi või lepinglaste töötajaid või mitteärilisi organisatsioone, olenemata isiku kodakondsusest või elukohast.

3. Selleks et teha kindlaks, kas võimalik tsiviilvastutus on tekkinud USA relvajõudude või tsiviilkoosseisu liikme ametikohustuste täitmise käigus mis tahes tegevuse või tegevusetuse tõttu, piisab Eestis viibiva asjakohase USA sõjaväeinstitutsiooni kinnitusest, et selline tegu või tegevusetus leidis aset ametikohustuste täitmise käigus.

4. USA relvajõudude, sealhulgas tsiviilkoosseisu liikmed on kaitstud tagaseljaotsuste või nende huvisid kahjustavate toimingute eest, kui nende ametikohustused või nõuetekohase loaga eemalviibimine takistab neil ajutiselt osalemast menetluses, mis ei ole kriminaalmenetlus.

XVI ARTIKKEL
AMETIALASED MAKSUVABASTUSED

1. USA relvajõudude poolt või nende jaoks ostetav inventar, varu, teenused, varustus ja muu vara vabastatakse ostukohas käibe-, müügi-, kasutus- ja aktsiisimaksust ning muudest samalaadsetest või nendest lähtuvatest maksudest, kui need a) on mõeldud USA relvajõududele lõppkasutuseks, b) tarbitakse USA relvajõududega või USA relvajõudude nimel sõlmitud lepingu täitmise käigus või c) ühendatakse USA relvajõudude kasutatavate esemete või ehitistega. Aktsiisimaksu vabastust rakendatakse ostukohas ainult siis, kui kaubad ostetakse maksulaost; muudel juhtudel rakendatakse maksuvabastust tagastamise vormis või mõnel teisel kokkulepitud viisil.

2. USA relvajõud esitavad pädevatele Eesti asutustele nõuetekohase tõendi, et inventar, varu, teenused, varustus ja muu vara on mõeldud USA relvajõududele.

XVII ARTIKKEL
ISIKLIKUD MAKSUVABASTUSED

1. USA relvajõudude liikmetel ja ülalpeetavatel ei ole kohustust Eesti territooriumil maksta ühtegi maksu, tasu, litsentsitasu või muud sämalaadset tasu Eestisse imporditud või seal isiklikuks kasutuseks soetatud materiaalse vallasvara omamise, valdamise, kasutuse, omavahel üleandmise või surma tõttu üleandmise eest.

2. USA relvajõudude liikmed ja ülalpeetavad, kes valdavad või kasutavad Eesti territooriumil heli- ja televisioonisignaali vastuvõtvaid seadmeid ja internetivõimalusega seadmeid, on vabastatud kõigist nende seadmete kasutamise või valdamisega seotud maksudest (välja arvatud käibemaks) ja tasudest, litsentsitasudest ning muudest samalaadsetest tasudest. USA relvajõudude liikmed ja ülalpeetavad on vabastatud nende omandis olevate mootorsõidukite suhtes Eesti teemaksudest, registreerimis- või litsentsitasudest ja muudest samalaadsetest tasudest, kuid ei ole vabastatud laiemale üldsusele kehtivatest teede, sildade ja tunnelite kasutamisele rakenduvatest maksudest.

3. NATO SOFA X artiklis ettenähtud tulumaksuvabastust kohaldatakse ka tulu suhtes, mida saavad USA relvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased käesoleva kokkuleppe II artikli lõikes 3 nimetatud organisatsioonide jaoks tehtud töö eest, XXI ja XXII artiklis nimetatud tegevuse eest ning väljastpoolt Eestit pärit allikatest.

4. Tööandja või füüsilisest isikust ettevõtja Eesti õigusaktidest tulenevad tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete kinnipidamise või ettemaksmise kohustused ei kohaldu Eestis maksust vabastatud tulule.

5. Artikkel ei välista maksutagastamist eksportimisel.

XVIII ARTIKKEL
AMETIALANE IMPORT JA EKSPORT

1. NATO SOFA XI artikli kohaselt on Eestisse lubatud tuua inventari, varu, varustust ja muud vara, a) mille importijaks on USA relvajõud, b) mis on mõeldud lõppkasutuseks USA relvajõudude poolt või nende jaoks, sealhulgas relvajõududele teenusepakkujad kooskõlas käesoleva kokkuleppe XXI ja XXII artikliga, c) mida kasutatakse või tarbitakse USA relvajõududega või USA relvajõudude nimel sõlmitud lepingu täitmise käigus või d) mida ühendatakse USA relvajõudude kasutatavate esemete või ehitistega.

2. Selline sissetoomine on vabastatud mis tahes tollimaksudest, impordi- ja registreerimistasudest ning muudest samalaadsetest tasudest, sealhulgas kasutus-, aktsiisi- ja käibemaksust.

3. Pooled teevad vajalikus ulatuses koostööd, et tagada imporditava inventari, varu, varustuse ja muu vara mõistlik kogus. USA relvajõud esitavad Eesti ametiasutustele nõuetekohase tõendi, et inventar, varu, varustus ja muu vara vastavad selle artikli erandit tagavatele tingimustele. Eesti tolliasutused võtavad esemete tollideklaratsiooni asemel vastu tõendi (kooskõlas NATO SOFA XI artikli lõikega 4).

4. Kui inventari, varu, varustust ja muud vara impordivad selle artikli alusel USA relvajõudude lepinglased, nõuavad USA relvajõud, et lepinglased kasutaksid esemeid ainult USA relvajõudude lepingute täitmiseks.

5. Lõikes 1 nimetatud inventar, varu, varustus ja muu vara on vabastatud mis tahes maksudest ja tasudest, mis muul juhul sellisele varale pärast selle importi või omandamist kehtiksid.

6. Lõikes 1 nimetatud inventar, varu, varustus ja muu vara on eksportimisel vabastatud kõigist Eesti ekspordimaksudest.

XIX ARTIKKEL
IMPORT JA EKSPORT ISIKLIKUKS OTSTARBEKS

1. USA relvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased võivad Eesti territooriumil oma ülesannete täitmise ajal tollimaksuvabalt importida isiklikke esemeid, mööblit, ühe isikliku mootorsõiduki vähemalt 18-aastase isiku kohta ning muid isiklikuks või koduseks kasutuseks või tarbimiseks mõeldud kaupu. Soodustus kehtib lisaks nende isikute enda varale ka kaupade suhtes, mis saadetakse neile kingitusena või väljaspool Eestit asuva alalise asukohaga isikutega sõlmitud lepingute alusel kooskõlas vastastikku kokkulepitud korraga. Tubakatoodete ja alkoholi importimise maksuvabastusele kehtivad vastastikku kokku lepitud piirkogused.

2. Lõikes 1 nimetatud kaupa ning mis tahes muud maksuvabalt ja/või muude tasude vabalt omandatud kaupa ei ole lubatud müüa või muul viisil edasi anda Eestis viibivatele isikutele, kellel puudub õigus selliseid kaupu maksuvabalt importida, välja arvatud asjakohase Eesti ametiasutuse loal. Luba ei ole vajalik heategevuslike kingituste jaoks. Mis tahes maksude tasumine tehingutelt isikutega, kellel puudub õigus selliseid kaupu importida, on kaupade lõppvastuvõtja kohustus. USA relvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased võivad lõikes 1 nimetatud vara vabalt üksteisele edasi anda ning sellisel juhul makse ega tasusid ei võeta. USA relvajõud säilitavad andmeid maksudest ja tasudest vabastatud kaupade edasiandmise kohta. Eesti ametiasutused käsitlevad nõuetekohaselt politseisse esitatud avaldusi piisava tõendina, et USA relvajõududele, ülalpeetavatele või USA lepinglastele kuuluvad tasudest ja maksudest vabastatud kaubad on varastatud, mis vabastab isikud kõigist nende maksude või tasude maksmise kohustustest.

3. USA relvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased võivad ekspordimaksude ja -tasudeta reeksportida (või eksportida) kaupu, mida nad on oma teenistusaja jooksul Eestisse importinud (või Eestis omandanud).

XX ARTIKKEL
TOLLIPROTSEDUURID

1. Eesti võtab kõik asjakohased meetmed, et tagada käesoleva kokkuleppe alusel kavandatava impordi ja ekspordi ladus ja kiire tollivormistus. Tollikontroll toimub kiiresti.

2. Tollikontrolli viiakse kokkuleppe alusel läbi Eesti ametiasutuste ja USA relvajõudude vahel kokkulepitud korra kohaselt. Eesti tolliasutused teevad USA relvajõudude liikmete või ülalpeetavate vastuvõetava või väljasaadetava isikliku vara tollikontrolli isiku elukohas, kui vara sinna toimetatakse või sealt transporti võetakse.

3. USA relvajõudude salastatud teavet on lubatud Eestisse importida ja sealt eksportida ilma tollikontrollita. *Salastatud teave* on määratletud lepingu Ameerika Ühendriikide valitsuse ja Eesti Vabariigi valitsuse vahel salastatud sõjalise teabe kaitsmisel rakendatavate turvameetmete kohta, mis on alla kirjutatud 23. veebruaril 2000 Tallinnas ning mis jõustus 23. veebruaril 2000, artiklis 3 ja seda töödeldakse kooskõlas nimetatud lepingu või seda asendavate kokkulepetega.

4. USA sõjaväeinstitutsioonid võtavad vajalikke meetmeid ehitistes, kus viibivad USA relvajõud, et ära hoida NATO SOFA-s ja käesolevas kokkuleppes tolliprotseduure käsitlevate sätetega antud õiguste väärkasutust. USA sõjaväeinstitutsioonid ja Eesti ametiasutused teevad koostööd võimalike tollieeskirjade rikkumiste uurimisel.

XXI ARTIKKEL
TEENUSED RELVAJÕUDUDELE

1. USA relvajõud võivad Eestis vastastikku kokku lepitud kohtades USA relvajõududele, ülalpeetavatele ja vastastikusel kokkuleppel teistele isikutele avada relvajõudude kaubanduskeskuseid, toidupoode, teisi müügipunkte, avatud messe, sotsiaal- ja koolituskeskuseid ning vabaajateenuste keskuseid. USA sõjaväeinstitutsioonid võivad neid teenuseid pakkuda ja korraldada vahetult ise või teiste lepinguliste organisatsioonide kaudu. Sellise teenuse pakkumiseks ei nõua Eesti litsentse, lubasid, inspektsioone ega muud regulatiivset kontrolli.

2. USA relvajõud võivad sõlmida finantsasutustega lepinguid eesmärgiga pakkuda Eestis vaid USA relvajõududele, USA lepinglastele ja ülalpeetavatele pangatoiminguid ja muid finantsteenuseid.

3. Selles artiklis nimetatud teenustele ja organisatsioonidele kehtivad samad maksu- ja tollisoodustused nagu USA relvajõududele. Sellise teenuste pakkumist ja organisatsioone hallatakse ja juhitakse USA reeglite järgi. Teenusepakkujatel ja organisatsioonidel ei ole kohustust oma tegevusega seoses koguda ega maksta makse ega muid tasusid.

4. USA relvajõud võtavad meetmeid, et takistada lõigetes 1 ja 2 nimetatud teenusepakkujatel ja organisatsioonidel Eesti territooriumile imporditud või seal omandatud kaupade ja vara müüki isikutele, kellel puudub õigus neid teenusepakkujaid või organisatsioone külastada.

XXII ARTIKKEL
RELVAJÕUDUDE POSTKONTORID

1. Ameerika Ühendriigid võivad avada, hallata ja juhtida relvajõudude postkontoreid, mida kasutavad USA relvajõud, ülalpeetavad ja USA lepinglased.

2. Sellistest postkontoritest välja saadetav post võib kanda USA postitempleid.

3. USA relvajõudude ametlikud postisaadetised on vabastatud inspekteerimisest, läbiotsimisest ja konfiskeerimisest.

4. USA sõjaväeinstitutsioonid võtavad relvajõudude postkontorites asjakohaseid ja vajalikke meetmeid, et takistada USA relvajõude, ülalpeetavaid ja USA lepinglasi importimast ebasobivalt kaupa Eesti territooriumile.

5. Tollikontrolli tehakse Eesti ametiasutuste ja USA relvajõudude vahel kokkulepitud korra kohaselt.

XXIII ARTIKKEL
VALUUTA JA VALUUTAVAHETUS

1. USA relvajõududel on õigus importida, eksportida ja kasutada mis tahes koguses USA valuutat või Ameerika Ühendriikide valuutas esitatud instrumente.

2. USA sõjaväeinstitutsioonidel on lubatud USA relvajõududele või ülalpeetavatele edastada või nende jaoks vahetada valuutat ja instrumente, mis on esitatud järgmiste riikide või piirkondade valuutas:

a) Ameerika Ühendriigid;
b) Eesti Vabariik;
c) euroala ja
d) mis tahes muud riigid, ning ülatuses, mis on vajalik, et katta lubatud reisikulutusi, sealhulgas teenistusest eemalviibimise ajal reisimise korral.

3. USA relvajõudude liikmetel ja ülalpeetavatel on õigus:

a) importida ja eksportida USA valuutat ning USA valuutas esitatud instrumente ja

b) eksportida Eestist mis tahes valuutat ja selles valuutas esitatud instrumente, kui need USA relvajõudude liikmed või ülalpeetavad on selle valuuta või instrumendid Eestisse importinud või need USA relvajõududelt saanud.

XXIV ARTIKKEL
TÖÖJÕUD

1. USA relvajõud ning käesoleva kokkuleppe XXI ja XXII artiklis nimetatud relvajõududele teenuseid pakkuvad organisatsioonid võivad tööle võtta ja tööl pidada ülalpeetavaid ja teisi isikuid, kellel on Eesti territooriumil töötamise õigus, kohaldades töösuhetele nende isikutega seda artiklit. Ülalpeetavatelt ei nõuta tööluba.

2. Töösuhte tingimused määravad USA relvajõud ja vastavad organisatsioonid kooskõlas kehtivate USA õigusaktidega, võttes arvesse Eesti üldist palgataset ja tööõigust reguleerivaid õigusakte. Töötasu, palga, soodustuste, lisatasude ja selliste maksete suurendamise kohta kehtivad USA õigusaktid. USA relvajõudude kohalikest tsiviilisikutest töötajatel ei ole õigus streikida.

XXV ARTIKKEL
LEPINGUTE SÕLMIMISE MENETLUS

1. USA relvajõud võivad sõlmida lepinguid Eestis mis tahes inventari, varu, varustuse ja teenuste (sealhulgas ehitus) hankimise kohta ning piiranguteta valida töövõtja, tarnija või inventari, varu, varustuse või teenuste pakkuja. Lepingupartnereid otsitakse ja valitakse ning lepinguid hallatakse USA õigusaktide kohaselt. Need lepingud on kooskõlas käesolevas kokkuleppes käsitletud Ameerika Ühendriikide tegevusega.

2. Eesti võimaldab USA relvajõududele sama soodsad kaupade, teenuste ja kommunaalteenuste hankimise tingimused, kui on Eesti kaitseväel.

XXVI ARTIKKEL
LEPINGLASTE STAATUS

USA lepinglastele ei kohaldata Eesti õigusakte, mis reguleerivad USA relvajõududega sõlmitud lepingute alusel toimuva töö tingimusi ning ettevõtjate ja äriühingute registreerimist ja litsentseerimist teenuste või kaupade pakkumiseks ainult Eestis viibivatele USA relvajõududele. Sellised lepinglased on kooskõlas XVI ja XVIII artikliga vabastatud kõigist maksudest, mis tuleks tasuda ainult seoses USA relvajõududele teenuste või kaupade pakkumise või USA relvajõududele ehitustööde tegemisega. Lepinglastele ei kehti ka Eesti või selle poliitilise allüksuse kehtestatud tulu- või kasumimaks niivõrd, kui tulu või kasum pärineb USA relvajõududega sõlmitud lepingust või all-lepingust.

XXVII ARTIKKEL
KESKKOND, RAHVASTIKU TERVIS JA OHUTUS

1. Pooled täidavad kokkulepet, tagades looduskeskkonna ning rahvastiku tervise kaitse ja ohutuse (sealhulgas looma- ja taimehaiguste suhtes), ning rakendavad keskkonna ning rahvastiku tervise kaitsel ja ohutuse tagamisel pigem ennetavat kui reageerivat lähenemisviisi. Selleks teevad pooled koostööd, et võimalike probleemidega viivitamata tegeleda ning ära hoida püsivaid keskkonnakahjusid või riske rahvastiku tervisele ja ohutusele.

2. Võttes arvesse operatiiv- ja julgeolekukaalutlusi ning eelnevalt konsulteerides võivad Eesti pädevad asutused teha kokkulepitud ehitistes ja aladel regulaarseid mõõtmisi ja vaatlusi, mis on vajalikud keskkonna ning rahvastiku tervise kaitseks ja ohutuse tagamiseks. Eesti jagab mõõtmiste ja vaatluste tulemusi Ameerika Ühendriikidega ning pooled konsulteerivad vajalikus mahus selle üle, millised meetmed võiksid vajalikud olla.

3. Ameerika Ühendriigid austavad oma poliitika elluviimisel Eesti Vabariigis kehtivaid keskkonna-, rahvastiku tervise ja ohutusealaseid seadusi. Eesti kinnitab oma poliitikat pöörata keskkonna-, rahvastiku tervise ja ohutusealaste õigusaktide ja standardite rakendamisel nõuetekohaselt tähelepanu USA relvajõudude, ülalpeetavate ja USA lepinglaste tervisele ja ohutusele.

4. USA relvajõud ei tekita tahtlikult nende valduses olevate mis tahes toksiliste jäätmete või ohtlike materjalide lekkeid ning võtavad lekke toimumisel kiiresti kasutusele meetmeid, lähtudes vastastikku kokku lepitud protseduuridest, et lekkest tekkinud keskkonnasaastet piirata. Kui intsident toimub väljaspool kokkulepitud ehitisi ja alasid, koordineeritakse nimetatud tegevus asjakohaste Eesti asutustega. USA relvajõud teavitavad viivitamata Eesti asjakohaseid asutusi juhtumist ning lekke kõrvaldamiseks võetud või tulevikus võetavatest meetmetest.

5. Selleks et kaasa aidata ohtlike jäätmete keskkonnaohutule käitlemisele, määrab Eesti pädeva asutuse 22. märtsil 1989 Baselis koostatud ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsiooni ning rakendusaktidega nõutavate teavituste ja kokkulepete jaoks. USA relvajõud annavad Eestile tema kohustuste täitmiseks vajaliku teabe.

6. Eesti teeb USA relvajõududele kättesaadavaks teavitusmaterjalid Eesti keskkonna-, rahvastiku tervise ja ohutusalaste õigusaktide kohta. USA relvajõud teavitavad nende teavitusmaterjalide abil Eesti territooriumil viibivaid USA relvajõudude liikmeid, ülalpeetavaid ja USA lepinglasi Eesti keskkonnaalastest ning rahvastiku tervise ja ohutusealastest õigusaktidest, muu hulgas käesoleva kokkuleppe sätetest. Pooled nõustuvad omavahel konsulteerima tagamaks, et teavitusmaterjalid kajastaksid õigusaktide sätteid õigesti.

7. Mõlema poole pädevad asutused konsulteerivad omavahel kõigis keskkonnakaitset, rahvastiku tervist ja ohutust puudutavates küsimustes.

XXVIII ARTIKKEL
KOMMUNAALTEENUSED JA SIDEVAHENDITE KASUTAMINE

1. USA relvajõududel ja USA lepinglastel on võimalus kasutada vett, elektrit ja teisi avalikke kommunaalteenuseid tingimustel, sealhulgas hindade ja tasudega, mis ei oleks halvemad Eesti kaitseväele või Eesti valitsusele samas olukorras kehtivatest tingimustest, vabastatuna maksudest või muudest riiklikest tasudest. USA relvajõudude kulud on proportsionaalsed selliste teenuste kasutusega.

2. Pooled tunnistavad, et USA relvajõududel võib olla vaja kasutada raadiospektrit. Ameerika Ühendriikidel on õigus kasutada oma telekommunikatsioonisüsteeme (*telekommunikatsioon* on määratletud Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu 1992. aasta põhikirjas ja konventsioonis). See hõlmab õigust kasutada vahendeid ja teenuseid, mis on vajalikud telekommunikatsioonisüsteemide kogu võimekuse kasutamiseks, ning Ameerika Ühendriikide õigust kasutada selleks otstarbeks tasuta raadiospektrit. Vastastikuste häirete vältimise huvides kooskõlastavad USA relvajõud sageduste kasutamise Eesti rakendusasutusega, välja arvatud juhtudel, kus kiireloomulised operatiivsed asjaolud sellist kooskõlastamist ei võimalda.

XXIX ARTIKKEL
RAKENDAMINE JA VAIDLUSED

1. Kõik kokkuleppega seatud kohustused olenevad selleks otstarbeks eraldatud vahendite olemasolust.

2. Vajaduse korral võivad pooled või nende rakendusasutused sõlmida käesoleva kokkuleppe elluviimiseks rakenduskokkuleppeid.

3. Pooled või nende rakendusasutused kohtuvad igal aastal ühiselt kokkulepitud asukohas, et konsulteerida kaitsesuhte, kokkuleppe alusel ellu viidud tegevuste ja muid ühiseid huvisid puudutavate tegevuste üle.

4. Rakendusasutused konsulteerivad omavahel vajaduse järgi, kuid vähemalt kord aastas, et tagada kokkuleppe nõuetekohane rakendamine. Rakendusasutused seavad sisse oma töötajate vahelise konsulteerimise korra kõigis küsimustes, mis puudutavad kokkuleppe tõhusat rakendamist.

5. Vaidlused lahendatakse võimalikult madalal tasemel ning esitatakse vajaduse korral rakendusasutustele läbivaatamiseks ja lahendamiseks. Need vaidlused, mida ei ole võimalik lahendada rakendusasutuste kaudu, antakse vajaduse korral üle pooltele konsulteerimiseks ja lahendamiseks.

6. Kokkuleppe üle tekkinud vaidlusi ja muid aruteluküsimusi ei lahendata üheski riiklikus või rahvusvahelises kohtus, vahekohtus või sarnases asutuses või kolmanda poole abiga.

XXX ARTIKKEL
JÕUSTUMINE, MUUTMINE JA KEHTIVUSAEG

1. Kokkulepe jõustub hilisema sellise noodi kuupäeval, millega pooled on saatnud teineteisele teate kokkuleppe jõustumiseks vajaliku riigisisese menetluse lõpetamise kohta.

2. Jõustumisel asendab see kokkulepe Ameerika Ühendriikide valitsuse Eesti Vabariigi valitsuse vahelise Eesti Vabariigis asuvate alade ja ehitiste kasutamise kokkuleppe, mis on sõlmitud nootide vahetamise teel 11. mail ja 9. juunil 2015 Tallinnas.

3. Kokkulepet võib muuta poolte kirjaliku kokkuleppega.

4. Kokkuleppe esialgne kehtivusaeg on kümme aastat. Pärast esmast kehtivusaega jääb kokkulepe kehtima, kuid kummalgi poolel on õigus see lõpetada, teavitades teist poolt diplomaatiliste kanalite kaudu üks aasta ette.

5. Kokkuleppe lisa A on kokkuleppe lahutamatu osa ning seda võib muuta poolte või nende rakendusasutuste kirjaliku kokkuleppega.

SELLE KINNITUSEKS on valitsuste täievolilised esindajad kokkuleppele alla kirjutanud.

KOOSTATUD Tallinnas, Eestis, 17 Januaril 2017, kahes eksemplaris inglise ja eesti keeles; mõlemad tekstid on võrdselt autentsed.

AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE
VALITSUSE NIMEL

EESTI VABARIIGI
VALITSUSE NIMEL

LISA A

Kokkulepitud ehitised ja alad

- Ämari lennubaas
- Tapa kaitseväelinnak
- Kaitseväe keskpolügoon